

Fiscale kennisgroepen zijn een belasting

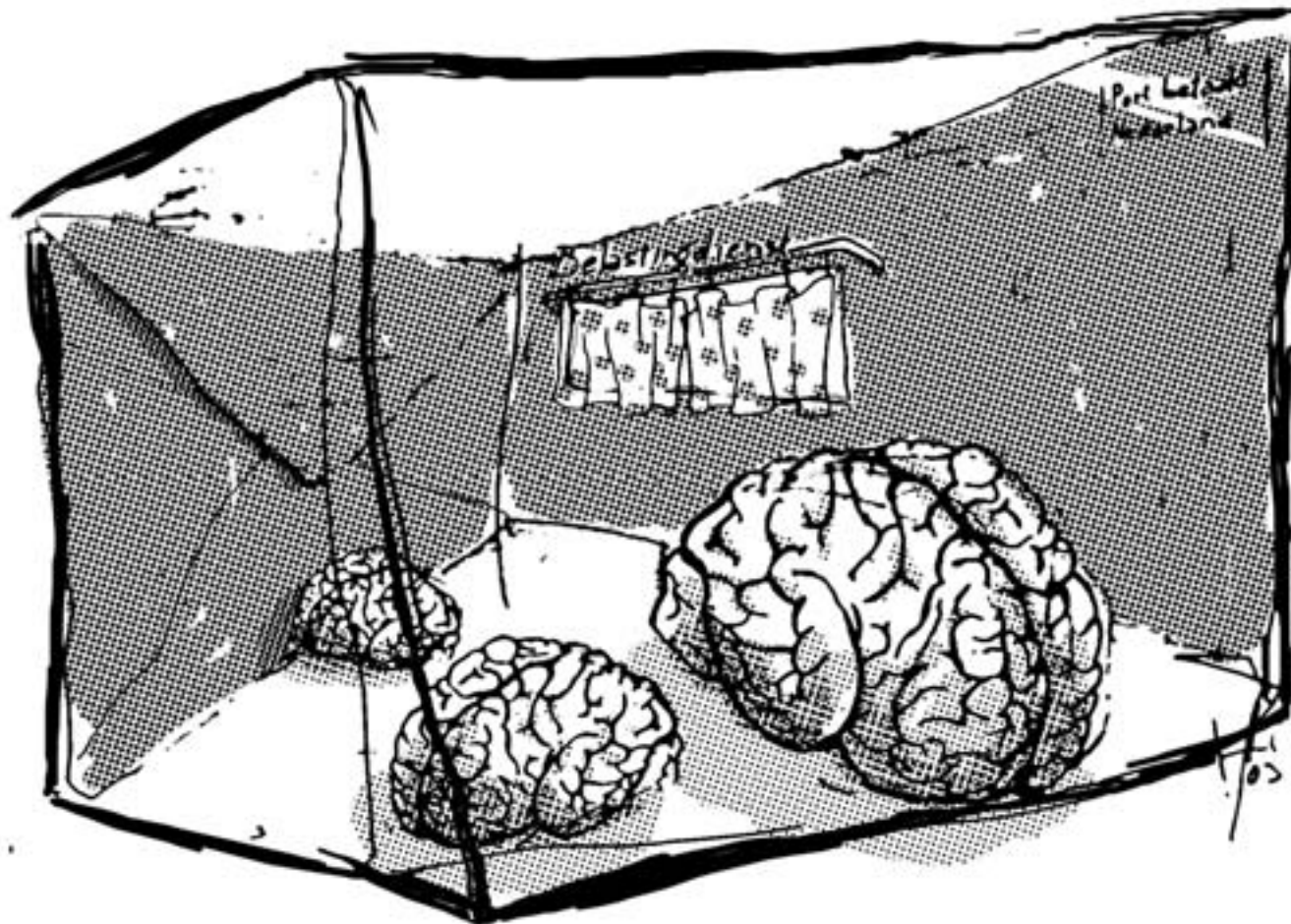
Vooruitlopend op die discussie heeft Wijn een brief aan de Kamer gestuurd, met daarin een aantal voorstellen om het functioneren van kennisgroepen te verbeteren. Kennisgroepen worden namelijk op de verkeerde wijze gebruikt. Er moet snel een einde komen aan de praktijk waarin kennisgroepen als 'excuus-Truus' fungeren voor inspecteurs die geen beslissingen kunnen of willen nemen.

In de Nederlandse belastingwetgeving is een centrale rol weggelegd voor 'de inspecteur' — degene die de belastingaanslag feitelijk regelt. Hoewel hij onderdeel uitmaakt van een (hiërarchisch) ambtelijk apparaat, heeft hij een eigen verantwoordelijkheid. Het departement van Financiën ziet er op toe dat inspecteurs die verantwoordelijkheid zoveel mogelijk op een soortgelijke wijze invullen. Daartoe bestaan onder meer tal van beleidsregels, die doorgaans ook openbaar worden gemaakt.

De afgelopen jaren is de Belastingdienst meer klantgericht gaan werken. De gedachte hierbij is dat belastingplichtigen beter worden 'bediend' door generalisten dan door specialisten. In het verleden was er bijvoorbeeld een inspecteur belast met de aanslagregeling vennootschapsbelasting en een ander met de omzetbelasting. Tegenwoordig heeft een ondernemer vaak met één ambtenaar te maken, die als een soort 'accountmanager' fungeert. Om de vaak specialistische kennis van uiteenlopende belastingen, maar ook die van specifieke problemen binnen een belastinggebied op peil te houden, zijn binnen de Belastingdienst kennisgroepen geformeerd. In zo'n kennisgroep zitten inspecteurs met een gezamenlijke affiniteit voor een bepaald onderwerp. Zo zijn er de kennisgroepen 'opties', 'pensioenen', 'onroerende zaken' en 'fiscale eenheid'.

Er is nagenoeg geen onderdeel van het belastingrecht dat niet tot de competentie van ten minste één kennisgroep behoort. Volgens de brief van Wijn zijn het er inmiddels maar liefst 72. Op zichzelf is met het bestaan van kennisgroepen niets mis. Dat kan evenwel niet worden gezegd van de plaats die de kennisgroepen zijn gaan innemen in het vooroverleg van belastingplichti-

Vandaag overlegt de vaste commissie voor Financiën van de Tweede Kamer met staatssecretaris Joop Wijn over het functioneren van de zogenoemde kennisgroepen binnen de Belastingdienst. De Tweede Kamer zou er goed aan doen de positie van kennisgroepen binnen de Belastingdienst fundamenteel ter discussie te stellen, zegt **Albert-Jan van Soelen**

ILLUSTRATIE: HANS VAN DEN TILLAART

gen met hun inspecteur. Met name voor ondernemers is het belangrijk de fiscale gevolgen van voorgenomen transacties vooraf met 'hun' inspecteur te kunnen afstemmen. Denk daarbij aan buitenlandse concerns die overwegen zich in Nederland te gaan vestigen. Maar voor Nederlandse ondernemers is dat vooroverleg niet minder belangrijk. Zo is het voor een beursgenoteerde onderneming die zijn optieplan wil wijzigen en niet in problemen à la Versatel wil belanden van belang de fiscale gevolgen van die wijzigingen

vooraf met de inspecteur af te kaarten. Ook kan het voor een productiebedrijf cruciaal zijn om, alvorens een bepaalde investeringsbeslissing te nemen, zekerheid te hebben over de omvang van de jaarlijkse fiscale afschrijving.

Juist op dit punt is de zaak volkomen ontspoord. Veel inspecteurs leiden een verzoek om vooroverleg direct door naar een van de 72 kennisgroepen. De desbetreffende kennisgroep gaat vervolgens na of er landelijk beleid bestaat waaraan de vraag moet worden getoetst. Als dat

niet het geval is, gaat men om de tafel zitten om te kijken of dit beleid er niet alsnog moet komen. Dit hele proces speelt zich af buiten het gezichtsveld van de ondernemer. Het lijkt een beetje op de situatie waarin een patient met buikpijn naar zijn huisarts gaat, die hem doorverwijst naar een specialist die hij nooit te zien krijgt en die hem dus ook niet feitelijk behandelt. In het gunstigste geval heeft de inspecteur in zijn bericht aan de kennisgroep aandacht gevraagd voor de specifieke om-

standigheden waarin die ondernemer verkeert. Maar daar kan de ondernemer alleen maar op hopen. Omdat de kennisgroep zich richt op beleidsvorming, wordt met die specifieke omstandigheden trouwens toch maar nauwelijks rekening gehouden. Na een doorlooptijd van enkele maanden krijgt de inspecteur van de kennisgroep in de regel het advies het verzoek af te wijzen. Niet zelden wordt daaraan als klap op de vuurpijl nog toegevoegd dat er sprake is van 'fiscale grensverkenning'. Waarmee de inspecteur, onder verwijzing naar hogere mach-

ten, de hete aardappel van zich af schuift. Buitenlandse investeerders hebben hun heil inmiddels vaak al elders gezocht. Nederlandse ondernemers blijven achter met de frustratie, dat vooroverleg niets oplevert.

De oplossing voor dit probleem is simpel. In het overleg dat de staatssecretaris volgende week heeft met de Tweede Kamer zou hij expliciet moeten aangeven dat niet alleen de verantwoordelijkheid voor het regelen van aanslagen bij de individuele inspecteurs ligt, maar ook die omtrent vooroverleg. Zij zijn degenen die moeten beslissen, en dat dus ook mógen. Uiteraard dienen ze daarbij niet af te wijken van landelijk beleid. En hebben ze het recht zich inhoudelijk door een van de kennisgroepen te laten bijstaan. Maar ze dienen zich niet achter die kennisgroepen te verschuilen. Zo'n kennisgroep heeft op haar beurt de mogelijkheid om het departement op de wenselijkheid van beleidsregels te attenderen als de standpunten van inspecteurs in de praktijk teveel uiteen lopen, of meer algemeen: als de praktijk daarom

Buitenlandse investeerders hebben hun heil inmiddels vaak al elders gezocht

vraagt. In ieder geval zou de belastingplichtige inzicht moeten hebben in de correspondentie tussen inspecteur en kennisgroep. Op dit punt is de huidige praktijk ontaard in een ontmoedigend schimmenspel, die van een discussie waar de ondernemer die de vraag nota bene zelf heeft aangezwengeld, niet aan deel kan nemen. Het geven van zekerheid vooraf is niet alleen redelijk, het is uiteindelijk ook vaak in het belang van de Belastingdienst zelf. Dat moet niet worden gefrustreerd door de onwenselijke manier waarop deze op zichzelf waardevolle kennisgroepen nu functioneren.

Mr A.J. van Soelen is compagnon bij Spigthoff Advocaten & Belastingadviseurs.

